

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.

Előfizetési ára: Egész évre 10 K. Negyedévre 2-50 K. Tanítóknak, jegyzőknek 8 K.
Egy szám ára 20 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyilttér soronként 80 fillér.

Szólnak a harangok.

(Harcztéri jelentés. Decz. 7.) Keleti harcstér: Az oláh sikságon előnyomuló szövetséges haderők tegnap Bukarestet és Ploestit elfoglalták. Osztrák-magyar csapatok elérték Kimpinát és az üldözést Sinajától délre folytatják. Falkenhayn táborok vezérlése alatt álló szövetséges haderők tegnap 106 oláh tisztet és 9100 embert fogtak el.

Az Oláhországban elért sikerek december 6-án a gyalázatos árulás megtorló napját avatták és diadalmenetben a szövetségceket Oláhország szívébe vezették.

Csütörtökön délben megkondultak az itthon hagyott harangok és egy teljes órán át hirdették, hogy testvéreik, az ágyukká öntött harangok, ott künn a csatamezőn diadalmat arattak a leghitványabb ellenség fölött, az orvul ránk tört Oláhországon.

Diadalmas hadaink csapásai alatt vonaglik az áruló oláhság. Vihar módjára törték elő a szorosokra, száguldtak át a Dunán, özönlötték el a sikságot s feltartóztathatatlanul nyomultak előre, míg aztán 6-ikán, a hadüzenet tizennegyedik hetében, a bűnös ország fővárosa — elesett. Zűrzavar és fegyelembomlás ernyeszti az oláh hadsereget, a büszkét, a fennhéjázót, az orvul támadót, mely ostoba nagyzásában azt hitte, hogy ő dönti el az európai háború sorsát, ő szerzi meg ellenségeinknek a végleges diadalt. Hová tűntek Nagy Románia ábrándjai? Mivé lett Bratianu furfangja s a többi uszító hős-ködése?

Megdobog a szívünk s felcsillán a szemünk arra az örömhírre, mely a tegnapi jelentésből kiharsog. Az oláh hadsereg megverve, a szerencsétlen ország fővárosa elfoglalva. Az oláh szemekben halálfélelem, az entente köreiből zavarodottság, bosszúság, szegény és aggodalom. Ime így fest az oláh beavatkozás tizenégy hét után. S így fest a kimerültnek hazudott középeurópai szövetség. Hogyne biznánk a történelem és a morál igazságosságában.

Ellenségeink behunyják szemeiket, hogy ne lássák a valóságot s elzárják füleiket, hogy ne hallják az igazság szavát. Harag és gőg ül sápadt ajkaikon, melyek durva szavakkal utasítják vissza a béke gondolatát. Pedig a béke keresztül dolgozza magát gőgjükön, haragjukon és embertelen szívük márványán. Utat törnek neki villogó szuronyaink, halált osztó lövegeink s dicséges győzelmeink. Ellenségeink megtanítottak, hogy ne higgyünk emberiségükben, ne bizzunk belátásukban, s ne ejtsen meg bennünket engesztelhetetlen dühösségük és gyűlöletük. Nem is hiszünk, nem is bizunk egyébben, csak

karunk erejében, törhetetlen kitartásunkban, mindenre elszánt áldozatkészségünkben, lángeszű vezéreinkben s rettenthetetlen hős katonáinkban.

Az árulók bűnhődése, a hitszegés megtorlása nemcsak a mának, de a jövőnek is hirdeti, hogy csak igaz uton érhető el a siker s csak a becsületes és tiszta fegyveren van a hadak urának áldása. Oláhország kez-

dőd összeomlása csak betetőzése a historiai igazságszolgáltatásnak, mely a gazul emelt fegyver élet a támadó ellen fordítja.

Szólnak az itthon maradt harangok, ünnepi hangulat lett urrá a szívek felett. Hála ima száll az egek urához, egy ellenségünk, a leghitványabb, porba sujtatott. Isten igaz ügyünket a végső, a nagy diadalhoz segíti.

Az oláh csapatok tömegesen leteszik a fegyvert.

Ujabb 20,000 foglyot ejtettünk.

(Budapest, decz. 8. Hivatalos.) Keleti harcstér: Mackensen vezértábornagy hadcsaportja: A románok üldözése a Bukarest—Ploesti vonalon túl gyorsan halad előre. A predeáli és az Osancz-szoros fölül hátráló ellenség visszavonulási útját már az osztrák-magyar és német csapatok által elzárva találta és legnagyobb része fogságunkba esett. A kilencedik hadsereg tegnap tízezer embert fogott el. Az Olt folyónál Szívó ezredes csoportja Nyugat-Romániában elvágott román erőket ismét megtámadta és megadásra kényszerítette. 10 zászlóalj, egy lovas század és hat üteg tette le a fegyvert. Összesen 8,000 ember és 26 ágyú került a kezünkre.

József főherceg vezérezredes arcvonala: A Trotus-völgyben és a Ludova területen az ellenség erős támadásait véresen visszavertük.

Lipót bajor herceg, vezértábornagy arcvonala: A cs. és kir. csapatoknál nem történt semmi.

Olasz harcstér: Tegnap korán reggel a Kraszt-szakaszon az ellenség erős tűzérési tüzet indított, amely Konstanjevica környéke ellen a legnagyobb hevességre fokozódott, de délben, a mikor az idő kedvezőtlenre fordult, ismét alább hagyott.

Délkeleti harcstér: A Wojusanal erős ellenséges tűzérési tüz.

Höffer.

A német vezérkar jelentése.

(Berlin, december 8.) Nyugati harcstér: A Maas nyugati partján a francziák tegnap megtámadták a 304-es magaslatot, decz. 6-án általunk elfoglalt árkot. Visszaverttek.

Keleti harcstér: A dunai fronton orosz előretörések meghiusultak. Widsytól délre a tábori őrállásaink egyikébe benyomult osztagokat nyomban ismét visszavertük. A kárpáti nagy tehermentesítő offenzíva kudarcza után az oroszok részleges támadásokra vállalkoztak. Tegnap több rohamot intéztek a ludovai és a Trotusz-völgyben vonalaink ellen, de véresen visszavertük.

Mackensen vezértábornagy hadcsaportja: Előnyomulásunk a ploesti vonal ellen és azon túl oly gyorsan történt, hogy a predeáli és az Osancz-szoros határterületen álló románok már nem tudtak idejében visszavonulni. Hátrálásuk közben német és osztrák-magyar csapatokba ütköztek és északról szorongatva legnagyobb részükben fogságba estek. A hegység és a Duna között az üldözés folyik. A kilencedik hadsereg egyedül tegnap mintegy 10,000 embert fogott el az Olt

mellett. Beteljesedett a Nyugat-Romániában elvágott erők elkerülhetetlen végzete. Szívó ezredes decz. 6-án az alája rendelt osztrák-magyar és német csapatokkal megadásra kényszerítette ezeket. 10 zászlóalj, 1 lovas század és 6 üteg 8,000 emberrel és 26 ágyúval tette le a fegyvert.

Mackensen hadcsaportja: A szerbek éjszakai támadását Tinainál, a Czernától keletre, a német és bolgár csapatok visszaverték, épügy meghiusultak az angolok ismételt előretörései a Struma sikságon.

Repülőink sikere.

A többnyire kedvezőtlen időjárás ellenére repülőcsoportunk november folyamán is nagy eredményeket mutathat fel. Míg mi nyugaton és keleten Romániában és a Balkánon összesen 31 repülőgépet veszítettünk el, addig az ellenség vesztesége a következő volt: légi harcban elvesztett 51-et, alulról lelőttünk 16-ot, kényszer leszállás folytán elvesztett 7-et, összesen vesztesége 94 repülőgép. Ebből 42 birtokunkban van, míg vonalunkon túl 52 repülőgép lezuhanását figyelhetjük meg.

Ludendorff.

Ujabb rekvirálást rendeltek el.

— Lefoglalják a gabonát, örleményt és hüvelyest. —

Az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke, báró Kürthy Lajos törvényes felhatalmazása alapján az összes törvényhatóságokhoz közzelreleletet intézett, a melyben a törvényhatóság első tisztviselőjét új rekvirálás végrehajtására utasítja. A rendelet megérkezett Udvarhelyvármegye alispánjához is, s a többek közt így szól:

A szeptember 2-án kelt kormányrendelettel elrendelt terményrekvirálás eredménye annyira alul maradt minden jogos várakozáson, hogy új rekvirálást kellett elrendelni. A kedvezőtlen eredmény részben annak tulajdonítható, hogy a közönség a gabonarekvirálás eredményességének az adott viszonyok között való horderejét és a vonatkozó hatósági intézkedések jelentőségét kellőképpen nem ismerte fel. Miuthogy a rekvirálást ezek szerint *kellőképpen lebonyolítottak nem tartom*, a rekvirálás eredményének kiegészítése, illetve az eljárás legszigorubb megisméltése céljából új rekvirálást rendelék el.

A kiszabott mennyiségekbe nem lehet beszámítani azt a terménykontingest, a mit eddig rekviráltak a törvényhatóság területén, sem azt a tengreit, a melyet a földművelésügyi miniszter rendeletére eddig beszolgáltattak. Az új rekvirálást azonnal, a legsürgősebben el kell rendelni. A fejtívóta és a gazdasági szükséglet aránylagos leszállításának mértékét a rendelet nem szabja

ki, annak megállapítását az államra bizza.

Az új rekvizitációnak, egyenlő elbánást tanultatva, házról-házra járva kell történni. Felhatalmazza a rendelet az alispánt, hogy a menyében a cél érdekében szükségeseinek tartja, a fejkvótát általában, vagy csak a gyermekek liszt-adagát leszállíthassa. A nem termelők által vásárolt gabona, illetve liszt, vagy egyéb termények takarékosabb felhasználására megszorító intézkedéseket kell tenni. A vásárlási igazolványok kibocsátása alkalmával bejelentett család-

tagoknak időközben katonai szolgálatra történt behívása folytán mindenütt megfelelő mértékben le kell szállítani az adagokat. A rekvizitációt magánháztartásokra, termelőkre és nem termelőkre egyaránt ki kell terjeszteni. A gazdasági szükséglet céljaira meghagyott készletek csak a legszükségesebb esetben redukálhatók. A rekvizitációt *december 20 ikáig be kell fejezni.* Végül elrendeli a Közlekedési Hivatal elnöke a rekvizitációhoz a *katonaság igénybevételét is.*

A vármegye részvéte és hódolata.

— Udvarhelyvármegye rendkívüli közgyűlése. —

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsági tagjainak nagy részvétélvel folyt le 5-én a rendkívüli közgyűlés, melynek első tárgyát a király elhunyt főlötti gyász kifejezése képezte. A közgyűlés termének falát díszítő királyi pár életnagyságu képét ez alkalomra gyászdrapériával díszítették, a minthogy az egész terem méltóságos és komor színezetet öltött. A gyűlésen a bizottsági tagokon kívül a hivatalok is testületileg megjelentek s a gyűlés lefolyása mindenképpen méltó volt e megye közönségének mélyes részvételéhez. A gyűlést *Ugron János* főispán nyitotta meg s bensőségteljes beszéde mély benyomást tett. A beszéd a következő:

Az elnöki megnyitó.

— Mély gyász között gyülekeztünk egy tekintetes törvényhatósági Közgyűlés, szívünkben a honfi fájdalom élesen sajgó érzetével, hogy immár az örök béke honába költözött uralkodónk, *I. Ferencz József Ő császári és apostoli királyi Felségéről*, népeinek imádszerű szeretetével körül övezett trónján, két emberöltőnyi időn át dicsőségesen uralkodó bölcs és lovagias, alkotmányos érzelmű és igazságszerető, fennkölt szellemű és önmegtagadó, emberszeretettel áthatott s a legnemesebb emberi és férfias erényekben gazdag drága Nagy Királyunkról, birodalmi legkötelességérzőbb és legmunkásabb férfiaról együttes érzéssel emlékezzünk.

Az ő dicsőséges nevét és emlékezetét örök időkn át kegyelettel főzja megőrizni e vármegye minden hű fia, a mig magyar államhoz tartozó, a mig magyar föld marad ez az ősi Székelyföld, a mig magyar szó cseadül kies bérceink ölén s legfényesebb lapjainak hosszú sorozatában fogja megörökíteni a magyar történelem egyik legnagyobb királyunk fejedelmi nagy erényeit, s a magyar nemzet sikerében egyik leggazdagabb korát jelentő *korszakalkotó* uralkodását.

Az Isten kegyelme megadta neki azt az egyik legnagyobb jutalmat, hogy tőle megértett és őt megértő hű magyar nemzetével egyetértésben, s együttesen teljesített munkája eredményében, hazánk gazdasági és csodás kulturális felvirágzásában gyönyörködhessek; megadta azt a bizonyosságot, hogy jó munka volt az általa kezdet korszakalkotó alapvető munka, mert az annak nyomán sarjadó állami és társadalmi rend, katonai és polgári szervezethez, s a népeknek fokozottabb szorgalma, hazafisága, megértése és áldozatkészsége egyé tömörüléséből kiforrott *nemzeti erő*, az ő személye mellett sorakozva, oly hatalommá jegezesedett ki, mely hazánk szabadságát és a trónt vérvivatarok közt, ezernyi ezer ellenség minden támadása ellen mindenkor meg tudja védeni.

Csak egy nem adatott meg neki, hogy majd a létünket biztosító diadalmas békének ünnepén, Ő a békeszerető nagy Király hű népeivel együtt örvendzhesse.

S mi, jelen nemzedék, kiknek szívünk ugyszólva hozza volt forrva az ő legmagasabb személyéhez, kiket időbeli közvetlenséggel sujtott a nagy veszteség feletti lelki fájdalom, s a kik győzelmes béke ünnepének gloriájába az ő galamb ősz fejét már előre bele képzeljük; e kérdés felett is töprengve, könnyáztatta tekintetünkkel, néma bánattal szívünkben, gondolatainkban

még gyakran el-elmerengünk az örök béke honába vezető uton eltűnő nagy alakja után, a kit nekünk személyében vissza nem adhat többé soha semmi hatalom.

De, tisztelt törvényhatósági Közgyűlés, nekünk mint a vármegyei társadalom összefoglalatának és egyetemességének, mint alkotmányunk egyik sarkalatos pontját képező önkormányzati jogunk gyakorlására hivatott közjogi testületnek s ebbeli minőségünkben mint parányi és pillanatnyi eszközeinek az örök lét szünet nélküli nagy munkájának, mellyel államok fennállásán, nemzetek is munkálkodnak, mélyes bánatunk közepette is a jövőt is kell hogy mérlegeljünk, a bánat sötét éjjelén a virradat jelét kell hogy keresse szemünk, mely a természet örök törvénye szerint az éjjelt mindig követi, s könnyeink fátolyán át pillantásunkat azon intenzív fény felé kell irányítanunk, mely fénylő lángcsóvját a magyar égboltozaton máris előre veti.

Tekintetünkkel és gondolatunkkal azon fennkölt alak felé kell fordulnunk, ki „Szent István koronáját“ ezentul viseli, s kinek egyénisége s eddigi ténykedései biztosíték arra, hogy a megkezdett nagy munkát, azzal a fiatalos hűvel és eréllyel, mely tulajdona, s melyre most nehéz és súlyos viszonyaink között szükség is van, következetesen, megszakítás és szünet nélkül folytatni fogja s ezzel legszebb reményeink szerint reánk váró ideális új korszakhoz biztosan elvezet.

Forduljunk feléje, s őseinktől örökölt, s hagyományos királyi hűségünkben megújodva és megerősödve mutassuk be hódolatunkat, s tegyük előtte fogadalmat és hitvallást, hogy teljes lelkünkkel, megfeszített erőnkkel, hű odaadással és áldozatkészséggel részt fogunk venni a trón biztonságát és a haza felvirágzását célzó további nagy küzdelemben és munkában végső erőnknek fogytáig, utolsó csepp vérig.

Tisztelt Közgyűlés! Közgyűlésünk előre megállapított napirend keretében fog lefolyni. Tisztelettel kérem a tisztelt közgyűlési tag urakat, hogy az alispán urral egyetértésben eszközölt ezen megállapításunkhoz hallgatólagos megértéssel hozzájárulni kegyeskedjenek.

A jegyzőkönyvet, melyet Dr. Keith Ferencz II od főjegyző ur vezet, a közgyűlés hitelesíti.

Az ünnepélyes közgyűlést ezennel megnyitom.

A megnyitó után *Sebesi János* alispán emelkedett szólásra s vele egyidejűleg a terem közönsége is felállott, hogy így hallgassa meg a belügyminiszternek Ő Felsége elhunytát bejelentő táviratát s az alispán emlékbeszédét, mely így szólt:

Az alispán beszéde.

Tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés! Mélyen tisztelt vendégeink! A Gondviselés kiferkészhetetlen rendelése szerint *I. Ferencz József* Magyarország apostoli királyja egy áldásos élet után őseihez megtért. Világtörténelmi jelentőségű fennkölt alakjának kellő méltatása a történettudomány feladata; elhunyt feletti fájdalomunkhoz hozzá méltó kifejezést alig adhatunk; de a magyar nemzet minden hű fiának áldó szeretete és kegyelme kísérté utolsó útjára.

Az ő fennkölt egyénisége a magyar szent korona közjogi fogalmának igaz megtestesülése, személyesülése volt; alkotmányos uralkodása a magyar nemzet minden gondolkozó tagjának

meggyőződésévé tette, hogy a Habsburg házra hazánk trónján világtörténelmi hivatás vár.

Midőn boldog emlékü Erzsébet királynékkal együtt megértette nemzetünket és azt, hogy a magyar nemzet alkotmányos szabadsága a trón szilárdságának legelsőrendű biztosítéka: az alkotmányos szabadság visszaadásával nemcsak új életet adott, a nemzetet nemcsak a helyes fejlődés útjára vezette rá, hanem egy oly hatalmas erőforráshoz is juttatta, mely a jelen világháboruban az erő kifejtésnek és nagyhatalmi állásunk fontartásának jelentékeny tényezője.

Két emberöltőnél hosszabb uralkodása alatt uralkodói és igaz emberi tulajdonságaival kötelesség teljesítésével és szívósságával megszerezte alattvalóinak törhetetlen hűségét, rendíthetetlen bizalmát és ragaszkodását. Nemzetünk ez alatt a műveltség útján addig nem is sejtett mértékben haladt elő.

Világszerte tisztelt egyénisége nagyban hozzájárult ahhoz, hogy alattvalói a béke áldásait több évtizeden át élvezhették és több ízben elűzte a békét fenyegető felhőket s élte végén, midőn trónját és fenyegetett birodalmait fegyverrel kényszerült megvédelmezni, művének diadalmául a gondviselés kegyelméből meglátta azt, a mit egész rendszere és egyik leghatalmasabb alkotása a zsoldos hadseregű új alakított néphadsereg a tűzpróbát a leghatalmasabb viharok között is kiállta.

Fényes jellembe'li tulajdonságával, atyai jóságával, kötelesség teljesítésével mint ember is mindnyájunk példányképe legyen.

Emléke áldott lesz, mig magyar él a földön.

A beszéd elhangzása után Dr. *Keith Ferencz* másodfőjegyző felolvasta *IV. Károly* királynak Népeinek intézett szózatát, mellyel kapcsolatosan határozati javaslatot terjesztett elő, hogy Udvarhelyvármegye közönsége azt hódolattal tudomásul veszi, s Ő Felségéhez a következő feliratot intézi:

A hódoló felirat.

Császári és Apostoli Királyi Felség!

Legkegyelmesebb Urunk!

A Mindenható rendeléséből Felséged Szent István koronáját és őseinek trónját nem a békés fejlődés idejében, hanem véres világháború közepette örökölte.

Felséged alkotmányos uralkodásában úgy a háború győzelmes befejezéséhez szükséges küzdelmekben, mint azután a békés megújulás munkájában azzal a hazaszeretettől áthatott törhetetlen öröklött hűséggel és a koronához és a király fölkezt személyéhez való áldozatokra kész ragaszkodással kívánjuk követni, melyet székely népünk a világháboruban véro hullásával pecsételt meg.

Felséged népeinek intézett szózatában lefektetett olvek szerinti uralkodása nemzetünk fennállását, boldogulását és fejlődését biztosítja és arra az Ég kegyelmét és áldását mély tisztelettel, ragaszkodással, bizalommal és alattvalói hódolattal kérjük.

A Felséged legfőbb parancsnoksága alatt az ellenséges betörés alól felszabadított Udvarhelyvármegye közönsége.

A feliratot a közgyűlés egyhangúlag elfogadta s megbízták az alispánt, hogy azt a legmagasabb trón számolyához juttassa, mely után a gyűlés véget ért.

Hustalan és zsirtalan napok.

Az ellenséges megszállás ideje alatt sokak figyelmét kikerülte a hus és zsirfogyasztás korlátozása érdekében kiadott miniszteri rendelet, mely pedig közérdekű voltánál fogva különös figyelmet érdemel, s melynek betartása és betartatása érdekében ez uton is felkérjük a nagy közönség támogatását. A rendelet szerint szerdán és pénteken tilos forgalomba hozni hust akár nyers, akár feldolgozott állapotban, s ezen két napon tilos

ételek kiszolgáltatására szolgáló üzletekben hus felhasználásával készülő ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni. Husnak tekintendő ezen rendelet szerint nemcsak a szarvasmarha, sertés, juh, hanem mindenféle vad, házi nyul, sőt a hal is.

Zsirtalan napul lett kijelölve a hétfői nap,

melyen csak olyan ételeket szabad forgalomba hozni, melyek előállításához zsír, vaj vagy olaj nem szükséges.

A rendelet ellen vétők két hónapig terjedhető elzárást és 600 kor. pénzbüntetést kapnak.

A 82-ösök üzik az oláht.

— Házi ezredünk diadalutja. —

I.

Az a hadosztály, amelynek frontján jártunk, végigharcolta egész Erdélyt. A hadüzenet napján Brassó alatt állottak... A nyolczvankettes székely bakák visszaverték az első román rohamokat, sőt a tuleró átkaroló támadásai elől megkezdődött a visszavonulás. A hadosztály meggyenkilométeres frontot védett, öt román divízió állott vele szemben. Az utakra, faluk elé odaállítottak négy-öt csendőrt, székely bakát, ezek sortűzekkel fogadták az előnyomuló románokat, a hadosztály zöme pedig hol itt, hol ott rontott neki a román frontnak. A parancsnok akárhányszor már a revolverét vette elő, hogy drágán adja az életét, a tüzérbrigádos akárhányszor hátrafelé lövetett az ágyúival, sokszor négyesögben állottak fel, mert minden oldalról körül voltak véve. Mindig kivágták magukat, mindig kibujtak a románok bekerítő lánczából... Segesvár előtt öt hétig néztak farkasszemet ötszörös tuleróval és az ellenség nem merte megtámadni őket. A székely bakák, a nyolczvankettesök, a debreczenik, a horvát honvédek dacos és haragvó istenek voltak ezekben a napokban. A honi földet, Erdélyt védelmezték, hogy soha Ardeál ne legyen belőle. Az igazság, a megbántott haza haragja villogott a szuronyakon és a puskák csövét nemcsak a golyók, az elkeseredettség elszántsága is hevítette...

II.

A nagyszobeni győzelem után egyetlen diadalmal lendülettel törtek előre Segesvártól Brassóig Szászhermányig. A szomjas, haragvó szuronyok nem találtak ellenséget Brassónál. A románok már a fogarasi hegyekben védekeztek seregeik romjaival. Ők meg elindultak Kézdivásárhely felé, hogy Székelyország gyöngyét, a drága Háromszéket, megtisztítsák, felszabadítsák az ellenségtől. Harminczöt kilométert masiroztak naponta az ellenség után, hogy ne juthasson lélekzethez, hogy ne rendezhesse szétugrasztott, feloldult hadoszlopait. A bakák lába csatát nyert; megtisztította Kézdivásárhelyt és kemény sietéssel haladt előre Háromszék kapuja, az Ojtozi-szoros felé. A román gyalogság pánikos zürzavarban menekül a csata elől és a bodzai-szoroson át özönlik vissza hazájába. A mieinkkel szemben Ferdinánd király legbüszkébb katonái, román huszárok állanak: a második rosiori hadosztály. Az egyik svadron a fiatal Petru Carp, az öreg Carp fia vezeti. Lándzsáik hegyén tánczolt a napsugár; Alba Julián kellene csillogni a lándzsáknak. Magyar huszárok rontanak a rosiorik után és — hajrá — a háboru huszonnyolczadik hónapjában atakirozhatnak a székely huszárok, Csaba vezér egyenes leszármazottjai a rosiorik ellen. A Tejut legendája támad fel, Csaba és Szent László segíti a székely kardokat a román lándzsák ellen és a rajta, rajta már Kézdivásárhely mögött viharzik.

III.

A rosiorik is tudják, miért folyik a harc. Leszállanak szívós paripáikról, a lándzsá helyett ásó villog a kezükben és Lembény, Kézdimártonos, Bereczk között beássák magukat. Háromszék kapuját a kezükben akarják tartani. Attak a lövészárok ellen: a huszárnak, aki most újra huszárnak érzi magát, az lenne a legkedvesebb. De a tábornok kiméli a vért. Felvonul a tüzérség, előnyomul a gyalogság, a románok déli szárnyát átkarolja, bekeríti és nehé, dühös birkozás után bevönul Bereczkre, ahol még éh néhány ház...

A rosiorik az ojtozi szoros szerpentinjein vonulnak vissza a Magyarostetőig. A román vezérkar megérti, hogy veszedelem fenyeget, a büntetést hozzák a magyar és horvát szuronyok s egy egész brigádot küld erősítésül. A harminczötödik és hatvanötödik gyalogezredek is a Magyarostetőn állnak. Kocsikon, erőltetett marsokban hozták őket Ojtozig.

Jártam a Magyarostetőn. Erdői, sziklái, szakadécai között kifulladás a lélekzet, még ha fegyver, teher nélkül is megy az ember. S a meredélyes lejtőkön faágakból, törzsekből épül akadály zárta el az utat, a lövészárokokból, sziklák

mögül golyózapor zuhogott az előnyomulókra, forró ólomeső... Az ellenség állása a természettől erős, az őserdő, szikla, szakadék az ő szövetségük, az árkaiból lándzsák meredeznek és — a vért, az életet kimélni kell.

A tábornok rendszeresen előkészített támadást parancsol.

A tüzérség felvonul, félnapon át lövi az akadályokat, állásokat. A Magyarostetőn egy honvédelmi áll. Erre vigyáznak. A honvédelmi előtt a fiatal Petru Carp huszárai álltak fel csatára. A gyalogságunk lassan, óvatosan nyomul előre a szakadékos, félelmes hegy felé. A románok a győzelemben bizakodva várják őket. Az állások bevehetetlenek frontális támadással...

A nyolczvankettesök eltűntek egy időre a frontból. Ők a feketehegy őserdőiben járnak. Egy félnapig masiroztak, a sűrűlombu erdőben, aztán hurráh! Előre! Megkerülték a románok balszárnyát, frontálisan is támadnak és a „Lándzsá-állás”, a román védelem kulcsa már a kezükben is van. Százötven lándzsa marad gazdátlan, százötven rosiori néz megtört, üveges szemmel a honvédelmi felé. Oldalozó tűz, gránátos pusztítja végig a román árkokat, aztán roham az egész vonalon és délután hat órakor mienk a Magyarostető...

Estére már Ojtoz falujába értek a bakák.

IV.

Háromszék kapuja már a mienk. De meg kell könnyíteni Falkenhayn rohamait, erőket kell magunkra vonni, tehát előre, előre tovább. Október huszonhárom: elfoglaltuk a Ramianuluit, öt kilométer mélyen állunk Románikban.

A hadoszlopok az Ojtoz-völgy két oldalán levő hegyeken masiroznak. Uttalan utakon, sűrű őserdőben, szakadékok, mélységek fölött. A bakák lábainak kell újra csatát nyerni. Négy kilométert megfeszített erővel is csak tizenkét óra alatt lehet megtenni és husz órába tart, míg a tragtierek élelmet, municiót hozhatnak a csapat-hoz. Harcz közben kell megcsinálni, átalakítani a felszerelést a hegyháborura és minden ezer lépésnyi távolságon új román védelmi vonal húzódik. A román is félti a hazája földjét és két esztendő alatt lövészárokokkal szántotta fel a hártárt. Egyik állásából a másik után veti ki őket átkaroló támadásunk és már Baille — Slanicz román fürdőhelyen állnak a mieink. Sósmező, Lenyimező ponk, a Runcul-Mare már rég a mienk. Grozesziben a román parancsnok erősítésekért könyörög. A negyedik és nyolczadik számú gyalogezredek is megérkeznek és ezenfelül még egy divízió. A román vezérkar attól fél, hogy a mieink elvágják a Focsani — Ocna vasuti vonalat, amely frontjukat táplálja és nyolcz gyalogezredet (huszonnégy zászlóalj), négy lovasezredet vetnek a mieink ellen.

A czéll tehát elértük: erőket vontunk magunkra megtisztítottuk Háromszéket, kezünkben az Ojtozi-szoros. Most már lehet arra gondolni, hogy rendbe hozzuk a frontot, kipihentessük az embereket, akik tíz hete csatáznak és masiroznak, masiroznak és csatáznak. A tulságosan előrenyomult osztagokat visszavonják. A Nagy Sándor, Sósmező, Runcul Mare általános vonalon álluk fel...

V.

Ojtoznál csatát nyertünk. És a nyolcz roham után a román foglyok tévetegek tekintettel, borzadé lélekkel beszéltek veszteségeikről. Ők rohantak, mert parancsolták. De aztán:

— Vini drakul! Jött az ördög!

A nehéz gránátot hívják ördögnek. A gépfegyver is szörnyű volt, a kézigránát még irtózatossabb. És a legborzalmasabb volt: a bajonett. Voltak plotonok, szakaszok, amelyekben negyven emberből csak kettő maradt.

Ojtoznál csatát nyertünk. A nyolcz roham és a mieink ellentámadása után Ferdinánd királynak kevesebbje lett kétezer katonával...

Magyar Lajos.

HIREK.

Székelyudvarhely, decz. 10.

Nemzeti ajándék.

Mátyás király óta alig volt kedveltebb, szeretetesebb uralkodónk, mint I. Ferencz József. Mindkettőnek nagy nevét az egyszerű magyar nép a maga szívébe, meséibe, regéibe, nótáiba foglalta. Már pedig az örök emlékezés megőrzésére a néplélek legendákat termelő mindig virágos fája van olyan kidönthetetlen, mint akár a történelemnek arany betűkkel televéssett bármilyen ércoszlopa.

Mátyás király volt a legigazságosabb, — Ferencz József a legjobb, legalkotmányosabb király.

Ferencz József utódja IV. Károly király, mindjárt uralkodása kezdetének legelső lépéseivel ugyanarra a helyes utra tért, amelyre I. Ferencz Józsefet lelkülete és hazánk bölcsé, Deák Ferencz, annak idején meggyőző okos tanácsaival rávezette.

Ifju királyunk, IV. Károlynak nevezi magát. Két állam, egy uralkodó, de más Magyarország, más Ausztria. Siet magát megkoronáztatni Szent István koronájával, hogy idehaza mihamar apostoli királlyá legyen. Budavárát nemcsak átutazó helyé, hanem az esztendő egy részében valóságos székhelyévé akarja tenni.

Ha tehát Mátyás király a Néplélek meghatározása szerint legigazságosabb, Ferencz József a legalkotmányosabb, akkor bizvást mondhatjuk, hogy IV. Károly királyunk ugyszólván néhány napos uralkodása alatt a legjobb szándéku, legjobb akaratú uralkodónknak mutatta ki magát. Egyebet még e rövid idő alatt alig is tehetett.

Segítsük IV. Károly ifju királyunkat minden jószándékban, melyek közt az is benne van, hogy a béke áldásait kívánja megszerezni a nemzet részére, mihelyest ezt fegyvereink becsülete megengedi.

Fegyvereink becsületéhez hadisikerek tartóznak. A hadisikerekhez pedig mi részünkről anyagi köteleességek.

Teljesítsük ezt a köteleességünket. Támogassuk az ifju királyt jószándékaiban.

A magyar nemzet, régi szokás szerint az uj királynak nemzeti ajándékot szokott adni.

Ezekben a mai kivételes nagy időkben vigyük mindnyájan nemzeti ajándékul ifju királyunk trónjának zsámolyához azt az elhatározásunkat is, hogy mindnyájan jegyezzük az ötödik hadikölcsönre.

Ezzel erősítjük az ifju király trónját és dicsőséges hadseregünket.

Gyászi tisztelet. Az ág. ev. egyház templomában Ő felsége I. Ferencz József emlékezetére ma vasárnap délelőtt 11 órakor gyászi tiszteletet tartanak, mely alkalommal *Adriány Géza* lelkész mond imát.

Hősi halál. *Ürmösy Géza* 82. gy. ezredbeli szakaszvezető október 28-án a Brassó alatt vívott véres csatában súlyos sebesülés következtében életének 20 ik évében a brassói tábori kórházban hősi halált halt. Amilyen hü és pontos volt köteleességei teljesítésében amíg élt, épp oly igazi hűséggel teljesítette köteleességét akkor is, mikor a dicsőség mezején életét adta hazájáért, vérével írva be áldott nevét a halhatatlanság könyvébe! Legyen pihenése az elzúgott harczok után csendes, özvegy édesanyjának *Ürmösy Sándornénak* pedig adjon az irgalom Istene vigasztalást.

Háztartási készlet bejelentése. Jelentettük, miszerint a háztartási készletek, így a liszt, gabona, hüvelyesek, zsír, cukor, kávé, burgonya, folyó hó 18-ig való bejelentése kötelező. Újlag felhívjuk a közönséget, hogy köteleességének haladéktalanul feleljen meg.

Ügyvédi iroda. Dr. *Kassay F. István* ügyvéd irodáját újlag megnyitotta.

A vásárok korlátozása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a háboru tartamára elrendelte, hogy a több napon át tartani szokott országos állat- és kirakodóvásárok csak egy napon tartassanak meg. Ezen rendelet következtében városunkban legközelebb december havában tartani szokott állat- és kirakodó vásár egyetlen napon *december 18-án* lesz megtartva.

Halálozás. *Egyed* Ferencz unitárius lelkész, egyházi tanácsos életének 80 ik évében f. hó 5-ikén elhunyt. Az elhunyt férjében páratlan jószágú, puritán ember távozott az élők sorából, ki negyven esztendőn át mint isten felkent szolgálja igazságszeretetével, az Ur igéinek példás hirdetésével emelt tartós emléket magának. Halálát fia Dr. *Egyed* Balázs tb. főorvos családjával és számos rokon gyászolja. 7 ikén helyezték örök nyugalomra a homoródszentpáli családi sírboltba. Emléke legyen áldott.

Constantinescu Viktor kir. törvényszéki bírót és nejét *Reisenauer* Hedviget súlyos csapás érte, szeretett jó kis leányuk *Norika*, életének 5-ik évében elhunyt. Pihenjék csendesen.

Szabó Ignác kereskedő életének 56 ik évében, f. hó 7 ikén elhunyt. Halálát neje és gyermekei gyászolják.

Cséplőgépezetek felmentése. A honvédelmi miniszter megengedte, hogy a fölmentett cséplőgépezetek és fűtők közül azok, akik jelenleg otthon, illetve alkalmazási helyükön tartózkodnak, november harminczadikán tul is, egyelőre meg nem határozott időig polgári alkalmazásukban továbbra megmaradhatnak. Bevonulatusuk iránt a cséplési munkák elvégzése után a honvédelmi miniszter külön fog intézkedni.

Kaptárkészítő tanfolyam. A földművelésügyi m. kir. miniszter ur f. évi nov. 25 én 150.115—XI—3. szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy az oláh betörés következtében méhészetükben károsított méhészek részére szaktanfolyam szerveztessék s ezek keretében a károsult résztvevők a miniszter ur által rendelkezésre bocsátott eszközökkel és anyagból megrongált méhészeti felszereléseket kijavítsák, sőt teljesen új kaptárokat is készíthessenek. Hivatkozott miniszteri rendelet értelmében Udvarhelyvármegye méhészeivel bíró és károsult kigazdái részére 3 szaktanfolyam rendezését vettem tervbe és pedig egyet a homoródi, egyet az udvarhelyi és egyet a parajdi járás területén. A tanfolyamok helyéül azon községek fognak kijelölteni, honnan a legtöbb károsult méhészes gazda jelentkezik, vagy a szomszédos közeli községből a jelentkezett méhészesek egy központba nehézségek nélkül becsoporthatók. A tanfolyamok 1917. január hó 7-től — január hó 26-ig tartanak. Felkérem mindazokat, kik méhészetük megrongálását, vagy megsemmisítését községi elöljáróság útján igazolják, hogy a tanfolyamra való felvétel végett nálam egyszerű levélben jelentkezzenek. *Gál* Imre a székelyföldi méhészeti kerület vezetője.

„Vállalkozás“ cím alatt indul meg *Bu* dapesten heteinkint megjelenő nagyszabású pénzügyi, közgazdasági, vállalkozási, építészeti, műszaki, szállítási hetilap. A lapnak főleg az lesz a törekvése, hogy pénzügyi- és közgazdasági tartalmán kívül eredeti és megbízható hírszolgálatall minden kínálkozó munka, vállalkozási és kereseti alkalomról hirt és értesülést adjon. A „Vállalkozás“ szerkesztősége és kiadóhivatala Budapesten, Teréz körut 12. alatt van.

A menekültek levelei. A kolozsvári posta és távirda igazgatóság intézkedett, hogy a menekültek és azok hozzátartozói által egymás részére feladott s szabályszerűen igazolt táviratok, levelező lapok és nyitott levelek visszatartás nélküli továbbittassanak. A posta igazgatóság egyidejűleg intézkedett, hogy a Szeben, Fogaras, Brassó, Háromszék és Csikvármegye területén fekvő postahivatalokhoz szóló azon hivatalos magán levélpostai küldemények, melyek már nem voltak kézbesíthetők, a kolozsvári 1. sz. posta távirda hivatalnál feldolgoztassanak. Ennélfogva a menekült lakosság címére időközben érkezett levélpostai küldemények utánuk küldetnek, ha a

jelenlegi tartózkodási helyüket a kolozsvári 1. számú postatávirda hivattalal közlik.

Sükő, a 8 napos oláh uralom alatt.

Sükő kis községnél csapataink éppen a legutolsó perczen vették fel a bős ellenséggel a harcot, hogy azt ideig óráig feltartóztassák. Így aztán a község felett sebtében készített lövészárkok képezték a védelmi vonalat, míg az ellenség Farczád felett, a Képre hágon és Lengyelfalvi határszélén foglalt állást.

Az ágyuk szeptember 29 én már korán reggel teljes erővel kezdtek tüzelni és a köcsödlős tüzelés csaknem egész nap tartott, míg aztán alkonyat tájon, ágyutüz fedezete alatt, a román gyalogság rohammal visszavonulásra kényszerítette a mi kis védő csapatunkat és az ellenség egy része éppen Sükő községet szállotta meg, ahol nyolcz napig garázdálkodott.

A községbe 25—30 ágyugolyó csapott b, a pusák és gépfegyverek pedig szakadatlanul ontották az „életvesztő sebes tüzet.“ A ref. papi — énekvezéri lakást és az iskolát is elfoglalták, használták és a visszavonuláskor kifosztották. A legszélső lakásban egy őrnagy és 10 tiszt volt beszállásolva. Ezen kívül 50 ló, ugyanannyi lovas katoná, szakácsok, inasok mind ott dorbéztak és a lelkész minden házi butorát és felszerelését elpusztították.

A pinczében és istállóba elhelyezett ló az összes széna- és zabkészletet fölemészttette. Az iskolahelyiség mézsárszék lett, ahol a faluból és szomszédságból rabolt sertéseket, majorságfélét és marhákat levágták és a caúba rabolt tüzen süttették. Ugy az énekvezéri lakást, mint az iskolát feldúlták és teljesen kifosztották. Az iskola padjait tüzre rakták, az ablakokat ki — a szekrényt pedig feltörték és úgy itt, mint a papi lakáson a legfontosabb jegyzőkönyveket részben széttépték, részben tüzbe dobták, az összes hivatalos ok- és ügyiratokat megsemmisítették; földabroszokat, szemléltető eszközöket elvitték, vagy elpusztították. A ref. egyház, iskola, lelkész és az orosz hadifogságban levő énekvezértanító kára 7400 koronára tehető.

A románok ágyugolyói mind a torony és templom tájékára hullottak; de csak a szomszédházban levő épületek, állatok és emberek szenvedtek sérülést, égtek el vagy lettek a halál martalécai. A templom körkerítése azonban ágyulövéstől, a torony pedig puska- és gépfegyver golyótól szenvedett romlást.

A templom előcsarnokának padlóját, amely alá a féltett értékek voltak elrejtve, az oláhok felszedték és oda egy elesett román katonát temettek, az ott talált értékek egy részét pedig elrabolták, a többit széttépték, vagy megsemmisítették. A templomban lakmározottak, oda vitt méhkasokat vertek fel és csak egy jobb érzésű tisztnak köszönhető, hogy onnan a rablókat aztán mégis kitiltotta. A templom pitvarába temetett román hadfi hulláját, a román futás után, onnan a faluvégére kitelepitették.

Érdekes, hogy a község lakóinak nagy többsége nem menekült, hanem a pusztítás rémes napjait pinczében, öreg odvas diófákban, félre eső vízmosásos árkokba és saját maguk által készített kerti üregekbe rejtőzködve élték át, a honnan napokig nem mertek előjönni. Csak a hadköteles korban levő férfiak és a felnőtt leányok közül néhányan menekültek.

Négy öreg férfit, a mezőn marhákat keresvén, mint áruló kámat elfogtak és félholtra verték. Sok állatot megölttek vagy megölték és egy csőr, meg egy szénakazal ágyu tüztől leégett, egy pár ház pedig megrongálódott. Mikor pedig az oláhok elfutottak, lovakat és minden lehető ágy- és ruhaneműt meg élelmi szert magukkal vittek. Emberélet azonban csak egy esett áldozatul. Jó szerencse, hogy a gvujtogatásra se idejök, se kedvök nem jutott, pedig a petroleumos hordok már ott voltak és nem is üresen.

Egyéb iránt a futáskor azzal bucsuztak el, hogy a falut a tüztől és gyilkolástól azért kimélték meg, mert szelid, békéstermészetű, jó népe van, különben is csak a közeli viszontlátásig bucsuztak. A sükeiek köszönték a méltányoló elismerést, de többet nem kérnek belőle és azt kívánják, hogy akkor lássák ismét a méczokat, mikor a hátuk közepét!.. Ördög vigye őket a pokolba! . . .

Háziszolgát keresek, fizetés, lakás és élelmezés mellett. A munkát egy 15—16 éves fiu elvégezheti. Rokkant katonát előnyben részesítek. Legjobb kívánság a becsületesség. Czim e lap Kiadóhivatalában.

KÖZGAZDASÁG.

Hadikölcsön jegyzések. Két hete, hogy a hadikölcsönre való jegyzés megkezdődött. Udvarhelyvármegye menekült és hazatért községek nehéz megpróbáltatása dacára is igyekeznek kivenni részét a hazafias akcióból s az előjelekből amennyire következtetni lehet, a jegyzés vég eredményében alig fog elmaradni a korábbi nagy sikerű jegyzések mögött.

Az *Agrár-takarékpénztárnál* a következő jegyzésekről számolhatunk be: Paczek Jenő 70.000 K, Ugron János 4000 K, Lakatos Tivadar 8000 K, Orbán Domokosné 4000 K, Szent-Király Ferencz 4000 K, Gál János utóda Farkas és Forró 10.000 K, Barkóczy Albert 5000 K, Nagy Dénes 11.100 K, Máfalvi r. kath. egyh. tisztv. fizetési alap 100.000 K, György Lázár 20.000 K, Tompa Árpád 2000 K, Gagó Simon 5000 K, özv. Hargita Nándorné m. Hargita Bea és László gy. 4800 K, Soó Gáspár m. Dr. Soó Rezső hagy. gondn. 12.000 K, Válenstik Józsefné m. Valter Vilmos örök. gy. 8000 K, Kassai Farkas Gyula m. Masura György gondn. 8000 K, Ferenczy Károlyné m. Weigel Lajos k. hgy. 4000 K, Ágotha Ferencz m. kk. Kapcsa Anna gy. 1600 K, Verestói Lajosné 800 K, Bodrogi Dénes 3000 K, Verestói Dániel és neje 18.000 K, Összes jegyzés 317300 K, 5%-os hadikölcsön 14.000 K.

Feloldás szerkesztő: BECSEK ALADÁR,
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Szám 277—916.

Tüzifa-eladási hirdetmény.

Csekefalva község 1916. év **december 17-én** d. e. 9 órakor, a Szentábrahám község határában fekvő „Észak“ nevű erdejében tartandó nyilvános szóbeli árverésen eladja az 1915. évi vágásterületen kitermelt 80 hosszú öl vegyes bükk és gyeityán tűzifáját. Kikiáltási ár ölnként 44 korona.

Utóajánlatok nem fogadhatók el.

Vágterület Székelykeresztúrtól 87 km. távolságra fekszik.

Az árverésre és becslésre vonatkozó adatok a körjegyzői irodában és a székelykeresztúri m. kir. járási erdőgondnoksággal megtekinthetők.

Csekefalva, 1916. november 25.

Marossy k. jegyző.

Meghívó

a Székely Juhturógyár és Hízalda Részvénytársaság **1916. december 17-én** d. e. 11 órakor Székelyudvarhelyen a részvénytársaság helyiségében (Alsómalom-u.) tartandó IX. évi rendkívüli közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. A háborus menekülés folytán történekről igazgatósági és üzleti jelentés.
 2. Alaptörvény felmérése.
 3. Két igazgatósági tag választása.
- Figyelmeztetés. Közgyűlésen csak azon t. részvényesek vehetnek részt és gyakorolhatják szavazati jogukat, akik részvényeiket a közgyűlés előtt, a részvénytársaság pénztáránál letétbe helyezik.

Az alapszabály 13. § a értelmében a közgyűlés tekintet nélkül a megjelentek számára s a képviselt részvénytökre, meg lesz tartva.

Székelyudvarhely, 1916. december 9.

Az igazgatóság.

Egy jó hegedűt keresek megvételre

Ajánlatokat ár megjelölésével kérek e lap kiadóhivatalába.

Örletők figyelmébe

Akik öröltetni akarnak, igyekezzenek az ünnepek előtt öröltetni, mivel ünnepek után a malom javítás végett 15 napig szünete! **Fabian József.**

Egy könnyű szánt keresek megvételre.

Ajánlatokat ár megjelölésével kérek e lap kiadóhivatalába.